

Verloren Glans

Innovatief interdisciplinair onderzoek op archeologisch vlakglas in Noordwest Europa (10de – 18de eeuw)

Tarieven // Fees

ALL IN 2 » 4 OKTOBER 2013

€ 100,00
€ 60,00 inwoners Koksijde / Familiares de Dunis / gidsen
€ 50,00 studenten
All-in formule: incl. jaarboek

ALL IN 2 » 4 OCTOBER 2013

€ 100,00
€ 60,00 Familiares de Dunis / guides
€ 50,00 students
All-in formula: incl. yearbook

WOENSDAG 2 OKTOBER 2013

€ 5,00
€ 2,50 inwoners Koksijde / Familiares de Dunis / gidsen
€ 2,50 studenten

WEDNESDAY 2 OCTOBER 2013

€ 5,00
€ 2,50 Familiares de Dunis / guides
€ 2,50 students

DONDERDAG 3 OKTOBER 2013

€ 60,00 (incl. koffie, lunch & drink)
€ 40,00 studenten (incl. koffie, lunch & drink)
€ 30,00 ½ dag (incl. koffie)

THURSDAY 3 OCTOBER 2013

€ 60,00 (incl. koffie, lunch & drink)
€ 40,00 students (incl. coffee, lunch & drink)
€ 30,00 ½ day (incl. coffee)

VRIJDAG 4 OKTOBER 2013

€ 60,00 (incl. koffie, lunch & drink)
€ 40,00 studenten (incl. koffie, lunch & drink)
€ 30,00 ½ dag (incl. koffie)

FRIDAY 4 OCTOBER 2013

€ 60,00 (incl. coffee, lunch & drink)
€ 40,00 students (incl. coffee, lunch & drink)
€ 30,00 ½ day (incl. coffee)

Inschrijvingen // Registration

» » **Abdijmuseum Ten Duinen**
nadine.vanhove@koksijde.be
T +32 (0)58 53 39 51 – www.tenduinen.be

Na inschrijving ontvangt u de factuur. // After registration you will receive the invoice.
Uiterste inschrijvingsdatum // Last date for registration: **25-09-2013**

Colloquium adres // adress

» » **Abdijhoeve Ten Bogaerde**
Ten Bogaerdelaan 12, 8670 Koksijde

Deelname postersessies // Poster sessions proposals

Stel uw gerelateerd onderzoeksproject voor aan deelnemers van het colloquium! // Present your related project to other congress attendees!

Deadline aanmelding // application: **01-08-2013**
alexander.lehouck@koksijde.be

Overnachtingsmogelijkheden // Organizing your stay

» » **Dienst Toerisme Koksijde-Oostduinkerke:**
toerisme@koksijde.be - T +32 (0)58 51 29 10 - www.koksijde.be

Gerelateerd congres // Related congress

'Recent advances in glass, stained glass, and ceramics conservation'
Internationale conferentie // International conference

» » org. ICOM-CC & Corpus Vitrearum-ICOMOS
Amsterdam, 7-10 oktober/October 2013
www.icomcorpus2013.nu

Het Abdijmuseum geeft graag tips voor een excursieprogramma tussen beide congressen: // The Abbey Museum would be happy to suggest some post-conference excursions: musea@koksijde.be

De collectie vensterglas van het Abdijmuseum Ten Duinen 1138 is een van de omvangrijkste in Noordwest-Europa. Deze belangrijke verzameling bleef lange tijd onopgemerkt. Natuurlijke verwerking en slechte bewaaromstandigheden hebben de collectie zwaar aangetast. Recente inspanningen voor consolidatie en wetenschappelijk onderzoek leiden tot een opwaardering en openen nieuwe perspectieven voor gelijkaardige collecties in Noordwest-Europa.

Het zesde internationaal colloquium van het Abdijmuseum Ten Duinen 1138 stelt de onderzoeksresultaten voor op vlak van:
» » archeologische collecties vensterglas in Noordwest-Europa
» » de productie, uitwisseling en sociale waarde van vensterglas in het verleden
en focust op de bijdrage van toegepast wetenschappelijk onderzoek binnen vernieuwend interdisciplinair onderzoek.

Dit colloquium is de officiële start van het onderzoeksproject 'Verloren Glans' (2013-2015). Vier partners bundelen hun krachten om de grote collectie vensterglas van het museum te onderzoeken: Abdijmuseum Ten Duinen 1138, Vrije Universiteit Brussel (Departement van toegepaste fysica en fotonica – B-PhOT), het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK/IRPA) en de UGent (Henri Pirenne - Instituut voor Middeleeuwse Studies).

6TH INTERNATIONAL COLLOQUIUM

October 02 » 04, 2013 | Abbey Farm Ten Bogaerde | Koksijde

Lost Luster Innovative interdisciplinary research on archaeological window glass in North Western Europe (10th - 18th c.)

The collection of window glass of the Abbey Museum of the Dunes is one of the largest archaeological window glass collections in North Western Europe. This important collection was longtime unnoticed and heavily impaired by weathering and poor storage conditions. Recently the collection is being revalued by conservation and scientific research, offering new perspectives for similar collections in North Western Europe.

The 6th international congress of the Abbey Museum of the Dunes will present the findings about:

» » archaeological collections of window glass in North Western Europe
» » production, exchange and social value of window glass through history
and focuses on the contribution of applied scientific research within an innovative framework of interdisciplinary research.

This congress is the official start of the research project 'Lost Luster' (2013-2015). In this project four partners join forces to study the large collection of window glass of the museum: Abbey Museum of the Dunes, Vrije Universiteit Brussel (Department of Applied Physics and Photonics – B-PhOT), the Royal Institute for Cultural Heritage (KIK/IRPA) and UGent (Henri Pirenne - Institute for Medieval Studies).

TENDUINEN.BE
Abdijmuseum Ten Duinen 1138 | Koninklijke Prinslaan 8 | 8670 Koksijde | Tel. 058 53 39 50 | Fax. 058 51 00 61 | Mail. info@tenduinen.be

Programma // Program

WOENSDAG 02 OKTOBER 2013 – WEDNESDAY OCTOBER 02, 2013

Thematoespraak/ avondlezing – *Keynote lecture/ evening lecture*

19.30 Ian Freestone (UNIVERSITY COLLEGE LONDON, UK)
Investigations of medieval window glass in the UK

20.30 DRINK

DONDERDAG 03 OKTOBER 2013 – THURSDAY OCTOBER 03, 2013

08.45 ONTHAAL MET KOFFIE/ REGISTRATIE – *WELCOME AND COFFEE/ REGISTRATION*

09.30 OPENINGSTOESPRAAK BURGEMEESTER MARC VANDEN BUSSCHE – *OPENING SPEECH BY MAYOR MARC VANDEN BUSSCHE*
WELKOMSTWOORD ORGANISATOREN – *WELCOME BY ORGANISERS*

09.45 Introductie/Introduction

Dirk Vanclooster, Alexander Lehouck & Jan Van Acker (ABDIJMUSEUM TEN DUINEN 1138, B)
Archaeological window glass in the collection of the Abbey Museum of the Dunes 1138

Sessie I: Onderzoek op archeologisch vensterglas: een verscheidenheid aan bronnen
Session I: Research on archaeological window glass: a variety of sources
Voorzitter – *Chair: Joost Caen (UA ANTWERPEN, B)*

Hilde Wouters (VUB BRUSSEL, B)
A methodology for the evaluation of archaeological window glass collections

Nicole Minten (INDEPENDENT RESTORER, B)
The conservation of the window glass collection of the Dunes Abbey in Koksijde

KOFFIEPAUZE – COFFEE BREAK

C. Pamel Graves (UNIVERSITY OF DURHAM, UK)
Mammon, Dagon, Reclamation and Excavation: the treatment and dispersal of monastic window glass during the Reformation in the British Isles

Discussie – *Discussion* (discussant: Ian Freestone, UNIVERSITY COLLEGE LONDON, UK)

12.00 LUNCH

12.50 POSTERSESSIE MET BETREKKING TOT DE THEMA'S VAN DE DAG - *POSTERSESSION ABOUT THE THEMES OF THE DAY*

13.30 Sessie II: Archeologisch vensterglas evalueren
Session II: Evaluating archaeological window glass
Voorzitter – *Chair: Alexander Lehouck (ABDIJMUSEUM TEN DUINEN 1138, B)*

Jacques Le Maho & Eric Broine (UNIVERSITE DE NORMANDIE, CAEN, F)
11th century window glass from Rouen and Jumièges, France

David Reid (UNIVERSITY OF YORK, UK)
Non-Cistercian use of geometric blank glazing in England in the twelfth century

Discussie – *Discussion* (discussant: Line Van Wersch, CENTRE D' ETUDE MÉDIÉVALES, AUXERRE, F)

KOFFIEPAUZE – COFFEE BREAK

Wendy Meulebroeck (VUB BRUSSEL, B)
Optical research, a valuable tool for the evaluation of window glass

David Dungworth (ENGLISH HERITAGE, UK)
Portable X-Ray Fluorescence as a Means to Date Historic Window Glass

Discussie – *Discussion* (discussant: Helena Wouters, KIK-IRPA BRUSSEL, B)

16.30 DRINK

VRIJDAG 04 OKTOBER 2013 – FRIDAY OCTOBER 04, 2013

08.45 ONTHAAL MET KOFFIE – *WELCOME AND COFFEE*

09.00 Sessie III: Productie, Recyclage en Handel
Session III: Production, Recycling and Trade
Voorzitter – *Chair: Wendy Meulebroeck (VUB BRUSSEL, B)*

Danielle Caluwé (VUB BRUSSEL, B)
Baskets, donkeys and boats: a history of the distribution of medieval and early modern glass throughout the context of production, trade and uses in the former duchy of Brabant and beyond

Michel Philippe (CNRS UMR 5060 PARIS, F)
Nouvelles hypothèses sur le déploiement de la verrerie flamande à l'époque bourguignonne

Discussie – *Discussion* (discussant: Wim De Clercq, UGENT, B)

KOFFIEPAUZE – COFFEE BREAK

Jente van den Bosch (SOBRESEARCH, NL)
The largest Find of Medieval and Renaissance Window Glass in the Netherlands. An extraordinary Collection

Hugh Willmott (UNIVERSITY OF SHEFFIELD, UK)
The dismantling, destruction and recycling of windows during the 16th-century dissolution of the monasteries in England

Discussie – *Discussion* (discussant: Ludo Vandamme, STADSBIJLIOTHEEK 'BIEKORF' BRUGGE, B)

11.50 LUNCH

12.35 POSTERSESSIE MET BETREKKING TOT DE THEMA'S VAN DE DAG - *POSTERSESSION ABOUT THE THEMES OF THE DAY*

13.20 Sessie IV: Middeleeuws vensterglas: spiegel van een samenleving?
Session IV: Medieval window glass: mirror of a society?
Voorzitter – *Chair: Noël Geirnaert (STADSARCHIEF BRUGGE, B)*

Stéphanie Castendet & Juliette Rollier-Hanselmann (ARTS ET METIERS PARISTECH CER CLUNY, F)
Window glass and stained glass windows of the excavations of Cluny and Paray-le-Monial, France

Benoit Rouzeau (UNIVERSITE DE PARIS 1, F)
Le verre plat issu des fouilles de l'abbaye de Morimond (XIIe-XVIIe siècle)

Discussie – *Discussion* (discussant: Marie-Christine Laleman, STAD GENT – DIENST STADSARCHEOLOGIE, B)

KOFFIEPAUZE – COFFEE BREAK

Charlotte Dikken (UNIVERSITEIT UTRECHT, NL)
Billboards of the Middle Ages. The functions of medieval stained glass windows in the Low Countries

Jan Vandamme (PROVINCIE OOST-VLAANDEREN – DIENST ERFGOED, B)
Cistercian glass or glass for the Cistercians?

Discussie – *Discussion* (discussant: Jan Dumolyn, UGENT, B)

Eindconclusie door de organisatoren – *Final conclusions by the organisers*

16.45 AFSLUITENDE DRINK – FINAL DRINK

